

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel. : (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str. , № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

DECIZIA nr. 252
din 29 iulie 2022

Cu privire la examinarea și avizarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 289 din 13 iulie 2022)

Prin adresarea nr. 31-06-6956 din 14 iulie 2022, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova a remis Consiliului Audiovizualului spre examinare și avizare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 289 din 13 iulie 2022), prin care se propun unele modificări la:

- Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului;
- Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local;
- Codul penal nr. 985/2002;
- Codul muncii nr. 154/2003;
- Codul contravențional nr. 218/2008;
- Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018;
- Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală;
- Legea nr. 294/2007 privind partidele politice;
- Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
- Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice;
- Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;
- Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;
- Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Autorul proiectului de lege propune modificarea acestor acte normative ale căror prevederi interacționează cu cele ale legislației electorale și cu domeniul de activitate al Comisiei Electorale Centrale. Unele modificări au ca scop corelarea actelor normative cu propunerile noi de modificare a Codului electoral.

Conform proiectului (Art. XVI.), se propun modificări la Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, după cum urmează:

„Articolul 84:

la alineatul (3), litera b) se exclude;

la alineatul (6), litera e) se exclude;

la alineatul (7), litera g) se exclude;

articolul se completează cu alineatele (10⁵) - (10⁸), cu următorul cuprins:

„(10⁵) Se sancționează cu retragerea dreptului de a difuza sau publica informații despre reflectarea alegerilor sau referendumurilor, pe o perioadă de până la 3 zile, furnizorul de servicii media care reflectă evenimentele din perioada sau campania electorală fără a obține acest drept sau care adoptă tratamente privilegiate față de unele grupuri de inițiativă, partide politice, participanți la referendum sau unii concurenți electorali, în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora, a relațiilor de rudenie sau afiliere de natură privată.

(10⁶) Se sancționează cu amendă de la 70 000 de lei la 100 000 de lei furnizorii de servicii media care încalcă principiile generale și particularitățile de reflectare a alegerilor sau referendumurilor stabilite în Codul electoral.

(10⁷) Se sancționează cu retragerea dreptului de a difuza sau publica publicitate comercială sau electorală contra plată pe o perioadă de până la 7 zile furnizorul de servicii media care a admis repetat încălcările prevăzute la art. 84 alin. (10⁵) și (10⁶).

(10⁸) Se sancționează cu retragerea dreptului de a reflecta evenimentele din perioada sau campania electorală furnizorul de servicii media care se sustrage de la executarea sancțiunii prevăzute la art. 84 alin. (10⁷) sau care a admis încălcarea repetată a prevederilor Codului electoral pentru care a fost sancționat în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (10⁶).”

Analizând proiectul de lege menționat supra, în limita competențelor funcționale prevăzute de Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova comunică următoarele.

Conform art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ trebuie să fie expus într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc. Astfel, ținând cont de prevederile menționate supra și de principiile individualizării răspunderii, proporționalității și previzibilității, considerăm că Art. XVI. din proiect privind modificarea CSMA urmează a fi revăzut, deoarece varianta în vigoare a art. 84 din CSMA, care prevede expres sancțiunea pentru încălcarea unor articole exprese din Codul electoral, este una clară și exclude orice echivoc. Totodată, ținând cont de principiile menționate supra, legiuitorul la adoptarea CSMA a stabilit amenzi diferite pentru încălcarea unor prevederi din Codul electoral.

Spre exemplu, autorii propun: „(10⁶) Se sancționează cu amendă de la 70 000 de lei la 100 000 de lei furnizorii de servicii media care încalcă principiile generale și particularitățile de reflectare a alegerilor sau referendumurilor stabilite în Codul electoral”. Din analiza noilor prevederi ale Codului electoral, se constată că sunt 2 articole: **art. 89 Principii generale privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media** și **art. 90 Particularitățile reflectării alegerilor de către instituțiile de mass-media** (care conțin în total 24 de alineate) pentru a căror încălcare furnizorul de servicii media poate fi sancționat cu amendă de la 70 000 de lei la 100 000 de lei.

Ținând cont că aceste 2 articole sunt voluminoase și conțin norme (alineate) subordonate unei și aceleiași idei privind reflectarea alegerilor, ele, în esență, reglementează situații diferite.

Asfel, spre exemplu la art. 90 alin. (5) și (6) din proiectul noului Cod electoral, furnizorii sunt obligați ca „în primele 7 zile de la începerea perioadei electorale să depună la Consiliul Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor/ referendumului sau o notificare prin care informează că nu participă la reflectarea alegerilor/ referendumului”; alin. (6): „Dezbaterile electorale sunt difuzate în orele de maximă audiență, stabilite în Codul serviciilor media audiovizuale”, iar la art. 89 alin. (2): „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii”.

Conform prevederilor Art. XVI din proiect, pentru încălcarea acestor prevederi, dacă spre exemplu furnizorul va depune în a 8-a zi sau dacă, în genere, nu depune o *notificare prin care informează că nu participă la reflectarea alegerilor/ referendumului*, sau dacă va difuza dezbaterile electorale nu în orele de maximă audiență, riscă să fie sancționat cu amendă de la 70 000 de lei la 100 000 de lei, ca și în cazul în care eventual încalcă alin. (2), menționat supra, prin faptul că nu respectă *principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor*.

Respectiv, considerăm că Art. XVI din proiect nu respectă principiile individualizării răspunderii, proporționalității și nici nu este previzibil. Conform jurisprudenței Curții Europene, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, chiar din textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul juriștilor profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea

administrativă și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată în cazul încălcării unei norme (Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 47).

Cu referire la propunerea de a completa art. 84 din CSMA cu alin. (10⁵), cu următorul cuprins: „Se sancționează cu retragerea dreptului de a difuza sau publica informații despre reflectarea alegerilor sau referendumurilor, pe o perioadă de până la 3 zile, furnizorul de servicii media care reflectă evenimentele din perioada sau campania electorală fără a obține acest drept sau care adoptă **tratamente privilegiate față de unele grupuri de inițiativă, partide politice, participanți la referendum sau unii concurenți electorali**, în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora, a relațiilor de rudenie sau afiliere de natură privată”, menționăm că nu este clar din prevederile noului Cod electoral cine și când acordă acest drept.

Mai mult ca atât, conform art. 89 alin. (7) din proiectul noului Cod electoral: „Instituțiile mass-media **au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul** cu privire la toate aspectele electorale liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților electorali/candidaților în alegeri, grupurilor de inițiativă, participanților la referendum sau a altor entități. Jurnaliștii legitimați de instituțiile mass-media și confirmați de Comisia Electorală Centrală au acces la ședințele organelor electorale, la operațiunile electorale și informațiile cu caracter electoral, în aceleași condiții ca și observatorii”.

Probabil, autorii au în vedere art. 90 alin. (5) din proiectul noului Cod electoral, care prevede că: „În primele 7 zile de la începerea perioadei electorale, furnizorii de servicii media depun la Consiliul Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor/referendumului sau o notificare prin care informează că nu participă la reflectarea alegerilor/referendumului. Declarațiile care corespund legislației sunt aprobate de către Consiliul Audiovizualului și se publică pe pagina web a acestuia și pe paginile web ale furnizorilor de servicii media. Controlul asupra respectării politicii editoriale este exercitat de către Consiliul Audiovizualului din oficiu, conform prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova”. Însă, din această prevedere nu rezultă expres că Consiliul Audiovizualului acordă dreptul de a reflecta evenimentele din perioada sau campania electorală sau obligația ca furnizorii de servicii media să nu reflecte evenimentele din perioada sau campania electorală până nu a fost aprobată declarația de către Consiliul Audiovizualului.

Totodată, nu este clar dacă între ziua începerii perioadei electorale plus 7 zile pentru prezentarea declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor și până în ziua aprobării declarațiilor de către Consiliul Audiovizualului, furnizorul de servicii media poate sau nu să reflecte evenimentele din perioada electorală. Prin prisma art. 89 alin. (7), menționat supra, ar putea, însă prin prisma alin. (10⁵) citat mai sus, furnizorul de servicii media este pasibil de răspundere, deoarece nu a abținut încă acest drept.

Cu referire la sancționarea cu retragere a dreptului de a difuza sau publica informații despre reflectarea alegerilor sau referendumurilor, pe o perioadă de până la 3 zile, a furnizorilor de servicii media care adoptă tratamente privilegiate față de unele grupuri de inițiativă, partide politice, participanți la referendum sau concurenți electorali prin prisma alin. (10⁵), menționat supra, comunicăm că conform art. 89 alin. (2) și (3) din proiectul noului Cod electoral: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii. Instituțiile mass-media nu vor adopta tratamente privilegiate față de grupurile de inițiativă, concurenții electorali și participanții la referendum în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora”, iar pentru încălcarea art. 89, conform proiectului remis spre avizare, furnizorii sunt pasibili de sancțiune de la 70 000 de lei la 100 000 de lei prin prisma alin. (10⁶), menționat supra. Astfel, pentru aceeași faptă: „adoptă tratamente privilegiate”, conform proiectului remis spre avizare, autorii prevăd sancțiuni diferite. Totodată, și la alin. (10⁷) și (10⁸), menționate supra, sunt prevăzute sancțiuni diferite pentru încălcarea repetată a prevederilor alin. (10⁶).

În concluzie, considerăm că autorii urmează să revadă Art. XVI din proiect și să propună sancțiuni concrete pentru încălcarea noilor prevederi din Codul electoral doar după aprobarea noului Cod electoral sau concomitent, în cadrul aceleiași proiect de lege. Totodată, la stabilirea sancțiunilor autorii urmează să țină cont de principiile menționate supra și de prevederile art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În temeiul prevederilor art. 73-75 din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, și ale Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017, **Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova**

DECIDE:

1. A aproba și a prezenta Ministerului Justiției și, în copie, Cancelariei de Stat a Republicii Moldova prezentul Aviz la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 289 din 13 iulie 2022) (PRO (5) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, T. CRESTENCO, O. DABIJA, E. RÎBCA și L. TUREA).

2. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția juridică și reglementări.

3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU